

**ДАЛАЙН ХИЙМЭЛ ДАГУУЛЫН ОЛОН УЛСЫН БАЙГУУЛЛАГЫН
(ИНМАРСАТ) ЭРХ ЯМБА, ДАРХАН ЭРХИЙН ТУХАЙ
ПРОТОКОЛ**

*1981 оны 12 дугаар сарын 1-ний өдөр баталж,
1983 оны 7 дугаар сарын 30-ны өдөр хүчин төгөлдөр болсон**

Энэхүү протоколд нэгдэн оролцогч улс,

Лондон хотноо 1976 оны 9 дүгээр сарын 3-ны өдөр гарын үсэг зурагдахаар эхэлсэн ИНМАРСАТ-ын конвенц болон Үйл ажиллагааны гэрээг, тодорхойлбол конвенцийн 25 ба 26 дугаар зүйлийн 4 дэх хэсгийг хүндэтгэн үзэж,

Их Британи Умард Ирландын Нэгдсэн Вант Улсын Засгийн газартай 1980 оны 2 дугаар сарын 25-ны өдөр ИНМАРСАТ нь Удирдах төвийн гэрээ байгуулсныг тэмдэглэж,

ИНМАРСАТ-ын зорилгодоо хүрэх боломжийг хангах ба өөрийн үйл ажиллагааны үндсэн үүргээ хангалттай биелүүлэхэд энэхүү протоколын зорилго чиглэснийг анхааралдаа авч,

дараахь зүйлийг хэлэлцэн тохиролцов:

**1 дүгээр зүйл
Тодорхойлолт**

Энэхүү протоколд:

- a) “конвенц” гэж 1976 оны 9 дүгээр сарын 3-нд Лондон хотноо гарын үсэг зурахад нээлттэйгээр хийгдсэн Далайн хиймэл дагуулын олон улсын байгууллагын (цаашид “ИНМАРСАТ” гэх) тухай конвенц, түүний өөрийн хавсралтыг;
- b) “үйл ажиллагааны гэрээ” гэж 1976 оны 9 дүгээр сарын 3-нд Лондон хотноо гарын үсэг зурахад нээлттэйгээр хийгдсэн Далайн хиймэл дагуулын олон улсын байгууллагын үйл ажиллагааны гэрээ, түүний хавсралтыг;
- c) “конвенцид оролцогч тал” гэж конвенц хүчин төгөлдөр тухайн улсыг;
- d) “удирдах төвд оролцогч тал” гэж нутаг дэвсгэр дээр нь ИНМАРСАТ-ын өөрийн удирдах төвөө байгуулсан, конвенцийн оролцогч тал;
- e) “гарын үсэг зурсан тал” гэж үйл ажиллагааны гэрээ хүчин төгөлдөр, протоколд оролцогч тал, эсхүл протоколд оролцогч талын томилсон аж ахуйн нэгжийг;
- f) “протоколд оролцогч тал” гэж энэхүү протокол хүчин төгөлдөр бүхий тухайн Улсыг;
- g) “ажилтан” гэж Ерөнхий захирал, ИНМАРСАТ-ийн бүтэн ажлын цагаар ажиллуулж буй аливаа этгээд ба ажилтныхаа дотоод журмын дагуу ажилласан этгээдийг;
- h) “төлөөлөгч” гэж протоколд оролцогч талын хувьд удирдах төвд оролцогч тал болон гарын үсэг зурсан тал гэдэг нь ИНМАРСАТ дахь төлөөлөгч ба тохиолдол бүрд гэдэг нь төлөөлөгчдийн ахлагч, ээлжийн этгээд ба зөвлөхийг;
- i) “архив” гэж ИНМАРСАТ-д хамаарах, эсхүл хадгалагдах бүх гар бичмэл, захидал, бичиг баримтууд, фото зураг, кино хальс, оптик болон соронзон бичлэгүүд, бичлэгийн сан, график үзүүлэн болон компьютерийн программыг;

* Монгол Улс 2011.10.28-ны өдөр нэгдэн орсон.

- ж) ИНМАРСАТ-ын “албан ёсны үйл ажиллагаа” гэж конвенцид тодорхойлогдсон өөрийн үйл ажиллагааны зорилгын дагуу Байгууллагаас явуулж буй үйл ажиллагаа болон өөрийн захиргааны үйл ажиллагааг;
- к) “мэргэжилтэн” гэж ажилтнаас бусад, ИНМАРСАТ-д зориулж эсхүл түүний нэрийн өмнөөс өөрийн зардалтайгаар тусгай даалгавар гүйцэтгэгч этгээдийг;
- л) “ИНМАРСАТ сансрын сегмент” гэж хиймэл дагуул ба тэдгээр хиймэл дагуулуудын ажиллагааг хангахад шаардагдах, ИНМАРСАТ-ын эзэмшлийн эсхүл түрээсэлж буй дагуул, телеметр, команд, контрол, хяналт ба холбогдох тоног төхөөрөмжийг;
- м) “хөрөнгө” гэж эзэмшигчийн эрхэд хамаарах бүх төрлийн эд зүйл, гэрээний эрхийг хэлнэ.

2 дугаар зүйл
ИНМАРСАТ-ын шүүхийн харьяаллаас
чөлөөлөгдөх дархан эрх

1. Тодорхой тохиолдолд дархан эрх нь тусгай байдлаар хөндөгдөхөөс бусад тохиолдолд ИНМАРСАТ нь өөрийн албан ёсны үйл ажиллагааны хүрээнд мөн дараахь тохиолдлоос бусад бүх тохиолдолд шүүхийн харьяаллаас чөлөөлөгдөх дархан эрх эдэлнэ:

- а) худалдааны арилжааны өөрийн үйл ажиллагаа;
- б) гуравдагч талын ИНМАРСАТ-д хамаарах, эсхүл тэдний нэрийн өмнөөс үйл ажиллагаа явуулж буй моторт тээврийн хэрэгсэл болон бусад тээврийн хэрэгслээр үйлдсэн осол аваар, мөн эдгээр тээврийн хэрэгслийн оролцсон замын хөдөлгөөний зөрчил зэргээс үүдэн гарсан хохиролтой холбоотой иргэний үйлдэл;
- в) шүүхийн эцсийн шийдвэрийн дагуу ИНМАРСАТ ажилтнууддаа, эсхүл хуучин ажилтанд төлөх ёстой цалин ба ажлын хөлсний хүснэгт;
- г) ИНМАРСАТ-аас шүүхийн үйл ажиллагаатай шууд хамааралтай гаргасан эсрэг нэхэмжлэл.

2. Энэ зүйлийн 1 дэх хэсэгт хамаарахгүйгээр ИНМАРСАТ-ын эсрэг конвенцид оролцогч тал, гарын үсэг зурсан тал эсхүл нэхэмжлэл гаргасан этгээд протоколд оролцогч талын хувьд конвенц эсхүл үйл ажиллагааны гэрээний эрх, үүрэгтэй холбоотой ямар нэгэн үйлдэл хийхгүй.

3.

- а) ИНМАРСАТ-ын сансрын сегмент нь хаана нэг газар байрлаж байх, хэн нэгний эзэмшилд байх тохиолдолд шийдвэр гүйцэтгэх, захиргааны эсхүл шүүхийн үйлдэл байсан ч аливаа хайгуул, хязгаарлалт, албан ёсны шаардлага, баривчилгаа, хөрөнгө хураах, улсын орлогод хураах, эсхүл шийтгэл зэргээс дархлагдана.
- б) ИНМАРСАТ-ын бусад бүх өмч хөрөнгө ба үндсэн хөрөнгө хаана нэг газар байрлаж байх буюу хэн нэгний эзэмшилд байх 3 дугаар зүйлийн а) дэд хэсэгт тусгасан дархан эрхийг дараахь тохиолдлоос бусад тохиолдолд эдэлнэ. Үүнд:
 - i) 1 дүгээр хэсгийн дагуу ИНМАРСАТ-ын эсрэг өдүүлсэн байж болох шүүхийн сүүлийн шийдвэр, эсхүл шүүхийн тушаалыг гүйцэтгэх зорилготой хавсралт, эсхүл хэрэг;
 - ii) ИНМАРСАТ-д хамаарах, эсхүл тэдний нэрийн өмнөөс үйл ажиллагаа явуулж буй моторт тээврийн хэрэгсэл болон бусад тээврийн хэрэгсэл оролцсон осол аваараас урьдчилан сэргийлэх ба түүнийг шалгах талаар тухайн улсын хуулийн дагуу авсан түр хугацааны шаардлагатай аливаа нэгэн арга хэмжээ;
 - iii) олон нийтийн ашгийн зорилгоор жинхэнэ хөрөнгийг хураан авалт болон шударгаар хөрөнгө хураан авалтын шуурхай төлбөр. Гэхдээ ийм хөрөнгө хураан авалт нь ИНМАРСАТ-ын үйл ажиллагаанд хор хохирол учруулахгүй байх ёстой.

3 дугаар зүйл **Архивын халдашгүй байдал**

ИНМАРСАТ-ын архив нь хаана ч байрласан, эсхүл хэний ч эзэмшилд байсан халдашгүй байна.

4 дүгээр зүйл **Татвар хураамжаас чөлөөлөгдөх**

1. Өөрийн албан ёсны үйл ажиллагааныхаа хүрээнд ИНМАРСАТ, түүний өөрийн хөрөнгө, орлого нь жирийн бусаар бараа ба үйлчилгээний өртөг шингэсэн дотоодын бүх шууд болон шууд бус татвараас чөлөөлөгдөнө.

2. Хэрвээ ИНМАРСАТ нь өөрийн албан ёсны үйл ажиллагааныхаа хүрээнд бараа худалдан авсан, эсхүл тогтсон тарифтай ажил үйлчилгээг гүйцэтгүүлсэн, мөн хэрвээ эдгээр бараа эсхүл үйлчилгээний үнэнд татвар, эсхүл хураамж багтсан бол протоколд оролцогч талууд хэзээ боломжтой үед нь ийм татвар, эсхүл хураамжаас чөлөөлөх, эсхүл түүнийг нөхөн олгох талаар тохирох арга хэмжээ авна.

3. Өөрийн албан ёсны үйл ажиллагааныхаа хүрээнд ИНМАРСАТ нь гаалийн татвар, хураамж, ИНМАРСАТ-ын сансрын сегментийн болон ИНМАРСАТ-ын сансрын сегментийг ашиглахад зориулагдсан хиймэл дагуулыг хөөргөхөд шаардагдах тоног төхөөрөмжийн холбогдох төлбөр зэргээс чөлөөлөгдөнө.

4. Өөрийн албан ёсны үйл ажиллагааныхаа хүрээнд ИНМАРСАТ-ын худалдан авсан бараа нь экспорт, импортын бүх хориг, хязгаарлалтаас чөлөөлөгдөнө.

5. Тодорхой үйлчилгээ үзүүлсний төлөө төлөх төлбөрөөс авах татвар хураамжийн хувьд ямар нэгэн чөлөөлөлт байхгүй.

6. ИНМАРСАТ нь ажилтны хувийн эрх ашигт зориулан худалдан авсан бараа эсхүл үзүүлсэн үйлчилгээнд ямар нэгэн чөлөөлөлт байхгүй.

7. Энэхүү зүйлийн дагуу чөлөөлсөн барааг протоколд оролцогч талын тогтоосон нөхцөлийн дагуу чөлөөлөхийг баталгаажуулсан тохиолдлоос бусад тохиолдолд байнга, эсхүл түр хугацаагаар бусдад шилжүүлэх, зээлдүүлэх, түрээслэх, эсхүл зарж болохгүй.

8. Үйл ажиллагааны гэрээний дагуу гарын үсэг зурсан талд ИНМАРСАТ-ын төлөх төлбөр нь протоколд оролцогч аливаа нэгэн талын дотоодын татвараас чөлөөлөгдөнө. Гэхдээ гарын үсэг зурсан талыг томилсон оролцогч талд үйлчлэхгүй.

5 дугаар зүйл **Сан, мөнгөний нэгж ба хадгаламж**

ИНМАРСАТ нь ямар нэгэн төрлийн сан, валют эсхүл хадгаламжийг хүлээн авах буюу байлгаж болох бөгөөд тэдгээрийг өөрийн албан ёсны аливаа үйл ажиллагаандаа чөлөөтэй зохицуулж болно. Эдгээр нь өөрийн үүргээ гүйцэтгэх шаардлага гарахад зориулагдахаар дансанд ямар нэгэн валютаар байж болно.

6 дугаар зүйл **Албан захидал, харилцаа холбоо**

1. ИНМАРСАТ нь өөрийн албан захидал, бусад баримт бичгээ дамжуулахдаа протоколд нэгдэн орсон улс тус бүрийн нутаг дэвсгэр дээр харилцаа холбооны бүх хэлбэр, шуудангийн үйлчилгээний тариф, татвар, тэргүүлэх ач холбогдол зэргээр ижил төстэй засгийн газар хоорондын байгууллагын эдэлдэг эрхээс доошгүй эрхийг протоколд нэгдэн орсон тухайн орны нэгдэн орсон бусад олон улсын гэрээнд аль болох нийцүүлэн эдэлнэ.

2. Өөрийн албан ёсны харилцаа холбооны хувьд ИНМАРСАТ нь харилцаа холбооны бүх тохирох төрөл, код, эсхүл шифрийн илгээмжийг оролцуулан ашиглаж болно. Протоколд оролцогч талууд ИНМАРСАТ-ын албан ёсны харилцаа холбоонд

эсхүл албан ёсны хэвлэл мэдээллийн түгээлтэд ямар нэгэн хязгаарлалт хориг тавьж болохгүй. Ийм харилцаа холбоо явуулах буюу хэвлэл мэдээлэл гаргахад ямар ч хяналт байх ёсгүй.

3. ИНМАРСАТ нь зөвхөн энэхүү протоколд оролцогч талын зөвшөөрөлтэйгээр радио дамжуулагч суурилуулах буюу ашиглаж болно.

7 дугаар зүйл Ажилтан

1. Ажилтан нь дараахь эрх ямба, дархан эрхийг эдэлнэ. Үүнд:

а) Шүүхийн харьяаллаас чөлөөлөгдөх нь ИНМАРСАТ-д ажиллахаа больсны дараа ч гэсэн, тэдний албан ёсны үүргээ гүйцэтгэж байх үедээ хэлсэн, эсхүл бичсэн үгнүүд зэрэг үйлдсэн үйлдлүүд; гэвч энэ эрх ямба нь ажилтны үйлдсэн замын хөдөлгөөний зөрчлийн үед, эсхүл түүнд хамаарах буюу түүний жолоодож буй моторт тээврийн хэрэгсэл болон бусад тээврийн хэрэгслээс үүдсэн хохирлын үед үйлчлэхгүй;

б) ажилтан гэр бүлийн гишүүдийн хамт үндэсний үйлчилгээ болон цэргийн үүргээс чөлөөлөхгүй;

с) ИНМАРСАТ-ын албан ёсны үйл ажиллагааны хүрээнд албан ёсны үүргээ гүйцэтгэхтэй холбоотой тэдний албан ёсны бүх бичиг баримт нь халдашгүй байна;

д) ажилтан гэр бүлийн гишүүдийн хамт иргэний цагаачлалын хориг болон гадаадын иргэдийн бүртгэлийн хувьд чөлөөлөхгүй;

е) Гадаад валют болон валют солиход тавих хяналтын хувьд засгийн газар хоорондын байгууллагын ажилтантай нэгэн адил эрх эдэлнэ;

ф) ажилтан гэр бүлийн гишүүдийн хамт олон улсын хямралын үед засгийн газар хоорондын байгууллагын ажилтантай нэгэн адил эх оронд нь буцаах нөхцөлөөр хангана;

г) өөрийн хэрэглэж байсан тавилга ба хэрэглэж байсан эд зүйлс, моторт тээврийн хэрэгслээ гаалийн татваргүйгээр оролцогч улсад шуудангаар анх хүлээж авахад импортлох эрх, тухайн оролцогч улсад үйл ажиллагаагаа дууссан үед тэдгээрийг экспортлох эрх зэрэг нь оролцогч тухайн улсын хууль дүрмийн дагуу хийгдэнэ. Гэвч уг хууль дүрмийн дагуу энэхүү дэд хэсгийн дагуу чөлөөлөгдсөн бараа нь бүр мөсөн эсхүл түр хугацаагаар бусдад шилжүүлэх, зээлэх, түрээслэх эсхүл зарж борлуулахыг хориглоно.

2. Ажилтанд олгосон ИНМАРСАТ-ын цалин ба ажлын хөлс нь ИНМАРСАТ-аас олгож эхэлсэн цалингийн сүүлийн ашгийн татвар төлөх үүрэг хүлээсэн өдрөөс эхлэн орлогын албан татвараас чөлөөлөгдөнө. Протоколд оролцогч талууд эдгээр цалин ба хөлсийг бусад эх үүсвэрээс орох орлогын татварын дүнг тооцохын тулд анхааралдаа авна. Протоколд оролцогч талууд урьд нь ажиллаж байсан ажилтны тэтгэвэр болон хөрөнгө оруулалт, даатгалын төлбөрийн хувьд орлогын татвараас чөлөөлөх шаардлагагүй.

3. ИНМАРСАТ-аас ажилтнаа нийгмийн даатгалаар хангасан тохиолдолд ИНМАРСАТ болон түүний бүх ажилтан нь дотоодын нийгмийн даатгалын албан татвараас чөлөөлөгдөнө. Энэхүү чөлөөлөлт нь протоколд оролцогч тухайн талын хуулийн дагуу дотоодын нийгмийн даатгалд аливаа сайн дураар оролцогчдод хамаарахгүй; аль ч тохиолдолд энэхүү дэд хэсгийн нөхцөлийн дагуу чөлөөлөгдсөн ажилтны нийгмийн даатгалын хүрээнд ашгийн төлбөрийг протоколд оролцогч тал хийнэ.

4. Протоколд оролцогч талууд 1 дэх хэсгийн б), д), е), ф) дэд хэсэгт дурдсан эрх ямба, халдашгүй байдалд тэдний иргэншил эсхүл байнгын оршин суух эрхийг нийцүүлэх шаардлагагүй.

8 дугаар зүйл Ерөнхий захирал

1. Энэ протоколын 7 дугаар зүйлд заасан ажилтны эрх ямба, дархан эрхийн байдлаас гадна Ерөнхий захирал дараахь эрхийг эдэлнэ. Үүнд:
 - а) баривчилгаа болон саатуулгын хувьд халдашгүй байх;
 - б) иргэний болон захиргааны шүүх ба дипломат агентын эдлэх шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэлийн хувьд, түүнд хамаарах буюу түүний жолоодож буй моторт тээврийн хэрэгсэл эсхүл тээврийн бусад төрлийн хэрэгслээр учруулсан хохирлоос бусад тохиолдолд халдашгүй байх;
 - в) Эрүүгийн хэргийн шүүхийн хувьд, дээрх (а) дэд хэсгийн дагуу түүнд хамаарах буюу түүний жолоодож буй моторт тээврийн хэрэгсэл, эсхүл тээврийн бусад төрлийн хэрэгслээр учруулсан хохирлоос бусад тохиолдолд бүрэн халдашгүй байх.
2. Протоколд оролцогч талууд энэхүү зүйлд дурдсан эрх ямба, дархан эрхийг тэдний иргэншил, эсхүл байнгын оршин суух эрхийг нийцүүлэх шаардлагагүй.

9 дүгээр зүйл Талуудын төлөөлөгч

1. Протоколд оролцогч талуудын төлөөлөгч ба удирдах төвийн оролцогч талын төлөөлөгчид нь албан ёсны үүргээ гүйцэтгэж байх үедээ, мөн хуралдаан хийх газраас болон уг газар руу аялах явцад дараахь эрх ямба, дархан эрхийг эдэлнэ. Үүнд:
 - а) баривчилгааны ямар нэгэн төрөл болон шүүх хурлын өмнөх саатуулгын хувьд халдашгүй байх;
 - б) хууль эрх зүйн эрх ямба нь тэдний ажил үүргээ гүйцэтгэхээ больсны дараа ч гэсэн тэдний албан ёсны үүргээ гүйцэтгэж байх үедээ хэлсэн, эсхүл бичсэн үгнүүд зэрэг үйлдсэн үйлдлүүд; гэвч энэ эрх ямба нь төлөөлөгчийн үйлдсэн замын хөдөлгөөний зөрчлийн үед эсхүл түүнд хамаарах буюу түүний жолоодож буй моторт тээврийн хэрэгсэл болон бусад тээврийн хэрэгслээс үүдсэн хохирлын үед үйлчлэхгүй;
 - в) тэдний албан ёсны бүх бичиг баримт нь халдашгүй байх;
 - г) төлөөлөгч гэр бүлийн гишүүдийн хамт иргэний цагаачлалын хориг болон гадаадын иргэдийн бүртгэлийн хувьд чөлөөлөгдөхгүй;
 - д) гадаад валют болон валют солиход тавих хяналтын хувьд гадаад орны засгийн газрын байнгын албан ёсны ажил үүргээ гүйцэтгэж байгаа төлөөлөгчидтэй нэгэн адил эрх эдлэх;
 - е) тэдний хувийн ачаатай холбоотой гаалийн хувьд гадаад орны Засгийн газрын байнгын албан ёсны ажил үүргээ гүйцэтгэж байгаа төлөөлөгчидтэй нэгэн адил эрх эдэлнэ.
2. 1 дүгээр дэд хэсгийн шаардлага нь протоколд оролцогч тал болон өөрийн төлөөлөгчдийн хоорондын харилцаанд үйлчлэхгүй. Мөн түүнчлэн 1 дэх дэд хэсгийн а), в), г), д), е), ж) дэд хэсгийн шаардлага протоколд оролцогч тал болон өөрийн үндэстэн эсхүл байнгын иргэн хоорондын харилцаанд үйлчлэхгүй.

10 дугаар зүйл Гарын үсэг зурсан талын төлөөлөгч

1. Гарын үсэг зурсан талын төлөөлөгч ба удирдах төвд оролцогч талын гарын үсэг зурсан талын төлөөлөгч нь ИНМАРСАТ-ын ажилтай холбоотой албан үүргээ гүйцэтгэх үедээ болон хуралдаан хийх газраас болон уг газарт аялах явцад дараахь эрх ямба, дархан эрхийг эдэлнэ. Үүнд:
 - а) хууль эрх зүйн эрх ямба нь тэдний ажил үүргээ гүйцэтгэхээ больсны дараа ч гэсэн тэдний албан ёсны үүргээ гүйцэтгэж байх үедээ хэлсэн, эсхүл бичсэн үг зэрэг үйлдсэн үйлдэл; гэвч энэ эрх ямба нь төлөөлөгчийн үйлдсэн замын

хөдөлгөөний зөрчлийн үед эсхүл түүнд хамаарах буюу түүний жолоодож буй моторт тээврийн хэрэгсэл болон бусад тээврийн хэрэгслээс үүдсэн хохирлын үед үйлчлэхгүй;

b) тэдний албан ёсны бүх бичиг баримт нь халдашгүй байна;

c) төлөөлөгч гэр бүлийн гишүүдийн хамт иргэний цагаачлалын хориг болон гадаадын иргэдийн бүртгэлийн хувьд чөлөөлөгдөхгүй.

2. Энэ зүйлийн 1 дэх дэд хэсгийн шаардлага нь протоколд оролцогч тал болон үүгээр томилсон гарын үсэг зурсан талын төлөөлөгчдийн хоорондын харилцаанд үйлчлэхгүй. Мөн түүнчлэн 1 дэх дэд хэсгийн (c) дэд хэсгийн шаардлага протоколд оролцогч тал болон өөрийн үндэстэн эсхүл байнгын иргэн хоорондын харилцаанд үйлчлэхгүй.

11 дүгээр зүйл

Мэргэжилтэн

1. Мэргэжилтэн нь ИНМАРСАТ-ын ажилтай холбоотой албан үүргээ гүйцэтгэх үедээ болон даалгавар гүйцэтгэх газраас болон уг газар руу аялах явцад дараахь давуу ба халдашгүй эрхийг эдэлнэ. Үүнд:

a) хууль эрх зүйн давуу эрх нь тэдний албан үүргээ гүйцэтгэхээ больсны дараа ч гэсэн тэдний албан ёсны үүргээ гүйцэтгэж байх үедээ хэлсэн эсхүл бичсэн үгнүүд зэрэг үйлдсэн үйлдлүүд; гэвч энэ давуу эрх нь тэдний үйлдсэн замын хөдөлгөөний зөрчлийн үед эсхүл түүнд хамаарах буюу түүний жолоодож буй моторт тээврийн хэрэгсэл болон бусад тээврийн хэрэгслээс үүдсэн хохирлын үед үйлчлэхгүй;

b) тэдний албан ёсны бүх бичиг баримт халдашгүй байна;

c) гадаад валют болон валют солиход тавих хяналтын хувьд засгийн газар хоорондын байгууллагын байнгын албан ёсны ажил үүргээ гүйцэтгэж байгаа төлөөлөгчидтэй нэгэн адил эрх эдэлнэ;

d) төлөөлөгч гэр бүлийн гишүүдийн хамт иргэний цагаачлалын хориг болон гадаадын иргэдийн бүртгэлд хувьд чөлөөлөгдөхгүй;

e) тэдний хувийн ачааны хувьд бусад Засгийн газар хоорондын байгууллагын мэргэжилтэнтэй нэгэн адил эрх эдэлнэ.

3. Протоколд оролцогч талууд 1 дэх дэд хэсгийн (c), (d), (e) дэд хэсэгт дурдсан эрх ямба, дархан эрхийг тэдний иргэншил, эсхүл байнгын оршин суух эрхийг нийцүүлэх шаардлагагүй.

12 дугаар зүйл

Ажилтан болон мэргэжилтний мэдэгдэл

ИНМАРСАТ-ын Ерөнхий захирал нь 7, 8, 11 дүгээр зүйлийн шаардлагыг хангах ажилтан, мэргэжилтний нэр болон яс үндсийг хамгийн багадаа жилд нэг удаа протоколд оролцогч талуудад мэдэгдэнэ.

13 дугаар зүйл

Татгалзагч

1. Энэхүү протоколоор хангасан эрх ямба, дархан эрх нь хувь хүний ашиг сонирхолд олгогдохгүй боловч тэдний албан үүргээ үр бүтээлтэй гүйцэтгэхэд чиглэгдэнэ;

2. Хэрэв:

a) Протоколд оролцогч талууд нь өөрийн төлөөлөгчид ба тэдний гарын үсэг зурсан талын төлөөлөгчдийг;

b) Зөвлөл нь ИНМАРСАТ-ын Ерөнхий захирлыг;

c) ИНМАРСАТ-ын Ерөнхий захирал нь хамаарах ажиллагсадаа болон мэргэжилтнүүдээ;

- d) Чуулган нь хэрвээ шаардлагатай үед ээлжит бус хуралдаанаар ИНМАРСАТ-ыг тус тус хянана.

14 дүгээр зүйл

Хувь хүнд дэмжлэг үзүүлэх

Протоколд оролцогч талууд төлөөлөгчид, ажиллагсад болон мэргэжилтнийг ирэх, байрлах, явахад бүх холбогдох арга хэмжээг авна.

15 дугаар зүйл

Хууль болон журмыг ажиглах

Энэхүү протоколын дагуу давуу ба халдашгүй эрхийг эдэлж буй ИНМАРСАТ болон бүх хүмүүс нь бусад шаардлагуудад харшлуулахгүйгээр протоколд оролцогч тухайн талын хууль тогтоомжийг хүндэтгэх мөн тэдний хууль тогтоомжийг ажиглах зорилгоор тэдгээр оролцогч талуудын эрх бүхий байгууллагуудтай байнга хамтран ажиллах ёстой.

16 дугаар зүйл

Урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээ

Протоколд оролцогч тал бүр нь өөрийн аюулгүй байдлын эрх ашигт нийцүүлэн бүх шаардлагатай урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээг авах эрхээ хэвээр хадгална.

17 дугаар зүйл

Маргааныг шийдвэрлэх

Протоколд оролцогч талуудын хооронд, ИНМАРСАТ ба протоколд оролцогч талуудын хооронд протоколыг тайлбарлах, эсхүл хэрэглэх явцад гарсан аливаа маргааныг харилцан зөвшилцөх замаар, эсхүл тохиролцсон бусад аргаар шийдвэрлэнэ. Хэрвээ маргаан нь 12 сарын хугацаанд шийдвэрлэгдэхгүй бол тухайн оролцогч талууд нийтлэг гэрээний дагуу гурван арбитртай шүүхэд шийдвэр гаргуулахаар хандана. Тэдний аль нэг арбитрчийг маргаанд оролцогч тал бүрээс сонгох бөгөөд гуравдагч арбитрч нь шүүхийг даргалах ба түүнийг эхний хоёр арбитрч нь сонгоно. Хэрвээ эхний хоёр арбитрч гуравдагч арбитрчийг сонгохоор өөрийн томилогдон байгаа хугацаандаа хоёр сарын турш зөвшилцөлд хүрэхгүй бол гуравдагч арбитрчийг Олон улсын шүүхийн Ерөнхийлөгч сонгоно. Шүүх нь өөрийн үйл ажиллагааг батлах ба өөрийн шийдвэр нь эцсийн байх бөгөөд маргаанд оролцогч талуудад энэ шийдвэр нь хамаарна.

18 дугаар зүйл

Хосолмол гэрээ

ИНМАРСАТ нь энэхүү протоколын шаардлагуудад ач холбогдол өгөх зорилгоор, протоколд оролцогч талын ИНМАРСАТ-ын үйл ажиллагааг үр бүтээмжтэй явуулахыг батлахын тулд протоколд оролцогч аливаа нэгэн талтай хосолмол гэрээ хийж болно.

19 дүгээр зүйл

**Гарын үсэг зурах,
гарын үсэг зурж батлах, нэгдэн орох**

1. Энэхүү протокол нь Лондон хотноо 1981 оны 12 дугаар сарын 1-ний өдрөөс 1982 оны 5 дугаар сарын 31-ний өдөр хүртэл гарын үсэг зурахад нээлттэй байна.
2. Конвенцид оролцогч бүх талууд, удирдах төвд оролцогч талаас бусад талууд дараахь байдлаар протоколд оролцогч тал болж болно. Үүнд:

- a) баталгаажуулах үндэслэл болохгүйгээр гарын үсэг зурах, хүлээн зөвшөөрөх эсхүл батлах;
 - b) баталгаажуулах үндэслэл болохоор гарын үсэг зурах, хүлээн зөвшөөрөх эсхүл батлах, мөн гарын үсгээр батлах, хүлээн зөвшөөрөх, батлах байдлаар даган орох;
 - c) нэгдэн орох.
3. Гарын үсэг зурж батлах, хүлээн зөвшөөрөх, батлах эсхүл нэгдэн орох зэрэг нь хадгалагчид тохирох баримт бичгийг хадгалуулснаар хүчин төгөлдөр болно.
4. Энэхүү протоколд олон улсын хуулийн дагуу тайлбар хийж болно.

20 дугаар зүйл

**Хүчин төгөлдөр болох ба
протоколын хүчинтэй байх хугацаа**

1. Конвенцид оролцогч 10 тал 19 дүгээр зүйлийн 2 дахь дэд хэсгийн шаардлагыг хангасан тохиолдолд 30 дахь өдрөөс хойш энэхүү протокол нь хүчин төгөлдөр болно.
2. Конвенц хүчингүй болсон тохиолдолд энэхүү протокол нь мөн хүчингүй болно.

21 дүгээр зүйл

**Хүчин төгөлдөр болох болон
улсын хувьд хүчинтэй байх хугацаа**

1. Энэхүү протокол хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс хойш 19 дүгээр зүйлийн 2 дахь дэд хэсгийн шаардлагыг хангасан улсын хувьд протокол нь гарын үсэг зурсан, эсхүл хадгалагчид энэхүү бичиг баримтыг хадгалуулсан 30 дахь өдрөөс хойш энэхүү протокол нь хүчин төгөлдөр болно.
2. Протоколд оролцогч аль ч тал, бичгийн хэлбэрээр хадгалагчид шүүмж хүргүүлснээр энэхүү протоколыг шүүмжилж болно. Хадгалагч уг шүүмжийг хүлээж авсан өдрөөс хойш 12 сарын дараа, эсхүл ийм хугацааг уг шүүмжид заасан тохиолдолд хүчинтэй болно.
3. Протоколд оролцогч тал конвенцид оролцогч тал байхаа зогсоосон өдрөөс протоколд оролцогч тал байхаа болино.

22 дугаар зүйл

Хадгалагч

1. Энэхүү протоколын Хадгалагч нь ИНМАРСАТ-ын Ерөнхий захирал байна.
2. Хадгалагч нь тухайлбал дараахь мэдээллийг конвенцид оролцогч бүх талуудад шуурхай мэдээлнэ. Үүнд:
 - a) протоколд ямар нэгэн гарын үсэг зурсан талын тухай;
 - b) гарын үсэг зурж батлах, хүлээн зөвшөөрөх, батлах эсхүл нэгдэн орсон бичиг баримтыг хүлээн авч хадгалсан тухай;
 - c) энэхүү протоколын хүчин төгөлдөр болсон өдөр;
 - d) аль нэг улс энэхүү протоколд оролцогч тал байхаа зогсоосон өдөр;
 - e) энэхүү протоколтой холбоотой бусад аливаа нэгэн харилцаа холбоо шинээр бий болсон.
3. Энэхүү протокол хүчин төгөлдөр болсноор хадгалагч нь эх хувийн баталгаажуулсан хувийг Нэгдсэн Үндэстний Байгууллагын Нарийн бичгийн газарт Нэгдсэн Үндэстний Байгууллагын Тунхаглалын 102 дугаар зүйлийн дагуу бүртгүүлэх болон хэвлүүлэх зорилгоор хүргүүлнэ.

23 дугаар зүйл
Жинхэнэ хувь

Энэхүү протокол нь англи, франц, орос ба испани хэлээр тус бүр нэг хувь хийгдсэн бөгөөд бүх хувиуд нь харилцан тэнцүү жинхэнэ хувь байх ба ИНМАРСАТ-ын Ерөнхий захиралд хадгалагдана. Ерөнхий захирал нь энэ хувийн баталгаажуулсан хувийг конвенцид оролцогч тал бүрт явуулна.

Энэхүү протоколд нотлох гэрчтэйгээр Засгийн газруудад тус тусад нь гарын үсэг зурах эрх олгож байна.

Нэг мянга есөн зуун наян нэгэн оны арван хоёрдугаар сарын нэгний өдөр Лондон хотноо үйлдэв.

ДАЛАЙН ХИЙМЭЛ ДАГУУЛЫН ОЛОН УЛСЫН БАЙГУУЛЛАГЫН (ИНМАРСАТ) ТУХАЙ КОНВЕНЦИЙН НЭМЭЛТ

Оршил хэсгийн төгсгөлд дараахь шинэ зүйл нэмэх:

“Далайн хиймэл дагуулын систем нь бүх үндэстний агаарын хөлгүүдэд далайн агаарын холбоог ашиглахад нээлттэй байхыг баталгаажуулж байна.”

1 дүгээр зүйл Нэр томьёо

Конвенцийн 1 дүгээр зүйлд дараахь шинэ дэд хэсэг (h) нэмэх:

(h) “агаарын хөлөг” гэж агаарын өгсөх урсгалын нөлөөллөөр бус, өөрөө агаартай харилцан үйлчилсний хүчинд агаарт тогтож, хөдөлгөөн хийж чадах аливаа төхөөрөмжийг.

3 дугаар зүйл Зорилго

Конвенцийн 3 дугаар зүйлийн 1 болон 2 дахь хэсгийг дараахь агуулга бүхий зүйлээр солих:

1. Байгууллагын зорилго нь далайн тээврийн харилцаа холбоо, энгийнээр бол далайн харилцаа холбоог сайжруулахад шаардагдах сансрын сегментийн нөхцөлийг бүрдүүлэх, түүгээр дамжуулан гамшгийн ба амь насыг аврах, агаарын хөдөлгөөний харилцаа холбоог хэрэглэх, хөлөг онгоц болон агаарын хөлгийн үр бүтээмж ба менежментийг сайжруулах, далайн тээврийн болон далайн олон нийтийн харилцааны үйлчилгээ явуулах, радио холбооны хүчин чадлыг нэмэгдүүлэх зэрэг харилцаа холбоог сайжруулахад дэмжлэг үзүүлэх юм.

2. Байгууллага нь далайн тээврийн болон далайн харилцаа холбоо шаардлагатай байгаа бүх газарт үйлчлэхийг эрмэлзэнэ.

7 дугаар зүйл Сансрын сегментэд нэвтрэх

Конвенцийн 7 дугаар зүйлийн 1 болон 2 дахь хэсгийг дараахь агуулга бүхий зүйлээр солих:

1. ИНМАРСАТ-ын сансрын сегмент нь Зөвлөлөөс тогтоосон нөхцөлийн дагуу бүх үндэстний хөлөг онгоц, агаарын хөлөгт ашиглахад нээлттэй байна. Зөвлөл нь ийм нөхцөлийг тодорхойлохдоо тэдгээр хөлөг онгоц, агаарын хөлгийн дунд үндэсний харьяаллын хувьд алагчлахгүй байх.

2. Зөвлөл нь тодорхой нэгэн тохиолдол бүр дээр ИНМАРСАТ-ын сансрын сегментэд далайн орчинд хөлөг онгоцноос бусад тоног төхөөрөмж дээр байрлах дэлхийн станцаар нэвтрэхийг зөвшөөрч болох бөгөөд хэрвээ ийм төрлийн дэлхийн станцын үйл ажиллагаа нь хөлөг онгоц эсхүл агаарын хөлгийн үйлчилгээний нөхцөлд ноцтойгоор нөлөөлөх ёсгүй.

8 дугаар зүйл Сансрын бусад сегмент

Конвенцийн 8 дугаар зүйлийн 1 дэх хэсгийг дараахь агуулга бүхий зүйлээр солих:

1. Аливаа нэг этгээд өөрийн хууль эрхийн хүрээнд сансрын сегментийн тусдаа төхөөрөмжийг ИНМАРСАТ-ын сансрын сегментийн далайн тээврийн аливаа эсхүл бүх зорилгоор дангаараа эсхүл хамтран хэрэглэхээр оролдох, эсхүл санаачилбал

техникийн нийцэл зохицомжоо болон ИНМАРСАТ системд эдийн засгийн ноцтой хохирол учруулахаас зайлсхийх тухайг батламжлах талаар талууд Байгууллагад мэдэгдэнэ.

12 дугаар зүйл

Чуулган, түүний үндсэн үүрэг

Конвенцийн 12 дугаар зүйлийн 1 дэх хэсгийн (с) дэд хэсгийг дараахь агуулга бүхий зүйлээр солих:

(с) радио холбоо, гамшиг аюулын үед үзүүлэх үйлчилгээг хангах тусгай эсхүл үндсэн зорилготой сансрын сегментийн нэмэлт төхөөрөмжийг Зөвлөлийн зөвлөмжийн дагуу байгуулах эрх олгоно. Гэвч далайн тээврийн болон олон нийтийн агаарын харилцааны үйлчилгээг хангахаар байгуулагдсан сансрын сегментийн төхөөрөмж нь гамшиг, аюулгүй байдал болон радио холбооны зорилгоор ийм эрх авалгүйгээр ашиглагдаж болно.

15 дугаар зүйл

Зөвлөл, түүний үндсэн үүрэг

Конвенцийн 15 дугаар зүйлийн (а), (с), (h) хэсгийг дараахь агуулга бүхий зүйлээр солих:

а) далайн тээврийн болон агаарын харилцааны сансрын хиймэл дагуулын харилцаа холбооны шаардлагыг тодорхойлох ба баримтлах бодлого, төлөвлөгөө, хөтөлбөр, загвар хийцийг хийх үйл ажиллагаа ба арга хэмжээ, боловсруулалт, барилга байгууламж, бүтээн байгуулалт, худалдан авалт эсхүл түрээсээр үйл ажиллагаа явуулах, ИНМАРСАТ-ын сансрын сегментийг ашиглах, уг шаардлагад нийцсэн аливаа хөөргөх үйлчилгээний хангамж зэргийг батлах.

с) газар, хөлөг онгоц, агаарын хөлөг, далайн орчин дахь байгууламж дээрх дэлхийн станцийн ИНМАРСАТ-ын сансрын сегментэд нэвтрэх шалгуур үзүүлэлт болон үйл ажиллагааг батлах, мөн ИНМАРСАТ-ын сансрын сегментэд нэвтрэх, түүнийг ашиглах боломжтой дэлхийн станцын үйл ажиллагааны гүйцэтгэлийн баталгаажуулалт ба хяналт. Хөлөг онгоц, агаарын хөлөг дээрх дэлхийн станцын хувьд шалгуур үзүүлэлт нь дотоодын зөвшөөрсөн эрх бүхий байгууллагаас гаргасан, түүний төрөл ангиллыг баталсан хангалттай нарийвчилсан байх ёстой.

h) Зөвлөлөөс хүлээн зөвшөөрөгдсөн хөлөг онгоц эзэмшигчид, агаарын хөлгийн операторууд, далайн тээврийн ба агаарын харилцааны хүмүүс болон далайн тээврийн ба агаарын харилцаа холбоог хэрэглэгч бусад хэрэглэгчид зэрэг этгээдийг төлөөлсөн этгээдтэй байнга харилцан зөвлөлдөх, хуваарийг тодорхойлох.

21 дүгээр зүйл

Зохион бүтээлт ба техникийн мэдээлэл

Конвенцийн 21 дүгээр зүйлийн 2 дахь хэсгийн (b) дэд хэсэг болон 7 дахь хэсгийн (b)-ийн (i) дэд хэсгийг дараахь агуулга бүхий зүйлээр солих:

2.

а) аливаа нэгэн оролцогч талын хууль эрх зүйн хүрээнд оролцогч талууд, гарын үсэг зурсан талуудад болон бусдад ийм зохион бүтээлт ба техникийн мэдээллийг шинээр гаргах ба гаргуулах эрх, мөн хэрэглэх, эрх олгох, эрх бүхий оролцогч тал, гарын үсэг зурсан тал, бусдад ИНМАРСАТ-ын сансрын сегмент ба газар, хөлөг онгоц, агаарын хөлөг дээр үйл ажиллагаа явуулж буй дэлхийн станцтай холбоотой ийм зохион бүтээлт ба техникийн мэдээллийг ямар нэгэн төлбөргүйгээр хэрэглэх зэрэг эрх.

7.

(b)(i) ИНМАРСАТ-ын сансрын сегмент ба газар, хөлөг онгоц, агаарын хөлөг дээр үйл ажиллагаа явуулж буй дэлхийн станцтай холбоотой ямар нэгэн төлбөргүйгээр хэрэглэх.

27 дугаар зүйл

Олон улсын бусад байгууллагатай хамтран ажиллах

Конвенцийн 27 дугаар зүйлийг дараахь агуулга бүхий зүйлээр солих:

Байгууллага нь Нэгдсэн Үндэстний Байгууллага ба сансар огторгуй болон далайн бүсийг энх тайвны зорилгоор ашиглах талаар үйл ажиллагаа явуулдаг түүний бусад байгууллагууд, түүний тусгай агентлагууд, мөн түүнчлэн олон улсын бусад байгууллагуудтай олон нийтийн эрх ашгийн талаар хамтран ажиллана. Тухайлбал, Байгууллага нь олон улсын холбогдох стандарт, журам, шийдвэр, Олон улсын далайн байгууллага болон Олон улсын иргэний агаарын тээврийн байгууллагын үйл ажиллагаа ба зөвлөмжийг мөрдлөг болгон ажиллана. Байгууллага нь Олон улсын цахилгаан холбооны конвенц ба түүнийг даган гарсан журам зэргийн холбогдох шаардлагыг биелүүлнэ. Түүнчлэн, хийц загварын хөгжилд, ИНМАРСАТ-ын сансрын сегментийг ба дэлхийн станцыг барьж байгуулахад, ИНМАРСАТ-ын сансрын сегментийг ажиллуулах, зохицуулах үйл ажиллагаанд Олон улсын цахилгаан холбооны Зөвлөлийн байгууллагын холбогдох шийдвэр, зөвлөмж үйл ажиллагааны чиглэлийг анхаарч ажиллана.

32 дугаар зүйл

Гарын үсэг зурах ба баталгаажуулах

Конвенцийн 32 дугаар зүйлийн 3 дахь хэсгийг дараахь агуулга бүхий зүйлээр солих:

(3) Энэхүү конвенцийн оролцогч тал болсон цагаас буюу түүнээс хойш аливаа улс уг конвенцид хамааралтай хөлөг онгоцны ямар бүртгэл, өөрийн ямар удирдлагаар агаарын хөлөг үйл ажиллагаа явуулж байгаа, өөрийн хууль эрх зүйн хүрээнд дэлхийн ямар станц ажиллаж байгааг хадгалагчид бичгээр мэдэгдэл өгч тунхаглаж болно.

35 дугаар зүйл

Хадгалалт

Конвенцийн 35 дугаар зүйлийн 1 дэх хэсгийг дараахь агуулга бүхий зүйлээр солих:

(1) Конвенцийн Хадгалагч нь Олон улсын далайн байгууллагын Ерөнхий нарийн бичгийн дарга байна.

ДАЛАЙН ХИЙМЭЛ ДАГУУЛЫН ОЛОН УЛСЫН БАЙГУУЛЛАГЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ГЭРЭЭНИЙ НЭМЭЛТ

5 дугаар зүйл

Хөрөнгө оруулалтын хувь хэмжээ

Гэрээний 5 дугаар зүйлийн 2 дахь хэсгийг дараахь агуулга бүхий зүйлээр солих:

2) Хөрөнгө оруулалтын хувь хэмжээг тогтоох зорилгоор хөлөг онгоц эсхүл агаарын хөлгийн хэсэг болон газрын хэсэг гэсэн хоёр чиглэлийн ашиглалт нь хоёулаа, хоёр тэнцүү хэсэгт хуваагдана. Хөлөг онгоц эсхүл агаарын хөлөгт хамаарах хөдөлгөөн эхлэх эсхүл дуусах хэсэг нь хөлөг онгоц эсхүл агаарын хөлгийн үйл ажиллагааг удирдагч, гарын үсэг зурсан талд хамаарна. Нутаг дэвсгэрт хамаарах бүс нутгийн хөдөлгөөн эхлэх эсхүл дуусах хэсэг нь гарын үсэг зурсан талд хамаарна. Гэвч гарын үсэг зурсан тал бүрт хөлөг онгоц ба агаарын хөлгийн хэсэг нь газрын хэсгээс 20:1 харьцаагаар илүү гарах бөгөөд гарын үсэг зурсан тал нь Зөвлөлд гаргаж өгсөн өргөдлийн үндсэн дээр ашиглалт нь газрын хэсэг эсхүл хөрөнгө оруулалтын 0.1% ногдлын хэмжээнээс ямар ч тохиолдолд илүү байлаа ч 2 дахин их хэмжээгээр хамаарч байх ёстой. Далайн орчинд үйл ажиллагаа явуулж байгаа, Зөвлөлөөс зөвшөөрсөн ИНМАРСАТ сансрын сегмент ашиглаж байгаа байгууламж нь энэхүү дэд хэсгийн хувьд хөлөг онгоц гэж тооцно.

14 дүгээр зүйл

Дэлхийн станцын баталгаажилт

Гэрээний 14 дүгээр зүйлийн 2 дахь хэсгийг дараахь агуулга бүхий зүйлээр солих:

2). Ийнхүү баталгаажуулах өргөдлийг Байгууллагад ирүүлэх ёстой бөгөөд уг өргөдлийг нутаг дэвсгэр дээр нь дэлхийн станц байрласан конвенцид нэгдэн орсон талын гарын үсэг зурсан тал эсхүл хөлөг онгоц, агаарын хөлөг, эзэмших эрх бүхий далайн хүрээлэн байгаа орчинд үйл ажиллагаа явуулж буй байгууламж зэргийг удирдаж байгаа конвенцид нэгдэн орсон тал, эсхүл конвенцид нэгдэн орсон талын Гарын үсэг зурсан талууд ирүүлнэ. Энэ нь нутаг дэвсгэр, хөлөг онгоц, агаарын хөлөг, далайн хүрээлэн байгаа орчинд үйл ажиллагаа явуулж буй байгууламж зэрэг дээр нь байрласан дэлхийн станцад хамаарах бөгөөд конвенцид нэгдэн орсон талын хууль журмын дагуу харилцаа холбооны аливаа аж ахуйн нэгж уг өргөдлийг гаргаж болохгүй.

19 дүгээр зүйл

Хадгалалт

Гэрээний 19 дүгээр зүйлийн 1 дэх хэсгийг дараахь агуулга бүхий зүйлээр солих:

1). Энэхүү гэрээний хадгалагч нь Олон улсын далайн байгууллагын Ерөнхий нарийн бичгийн дарга байна.